

**ЗБАЛАНСУВАННЯ БЮДЖЕТУ У ФОРМУВАННІ ФІНАНСОВОЇ
МОДЕЛІ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ**

В світлі засад бюджетної політики щодо Бюджетного кодексу України, де згідно принципу збалансованості бюджетної системи «повноваження на здійснення витрат бюджету мають відповідати обсягу надходжень бюджету на відповідний бюджетний період», доходи бюджету розглядаються як першооснова у формуванні видатків [1]. Тому тенденції формування видаткової частини бюджету важливо аналізувати через призму взаємоузгодження з доходною частиною, паралельно проводячи науковий пошук щодо способів удосконалення їх прогнозування та вибудови на цій основі ефективної моделі фінансових відносин.

Варто зазначити, що в Україні, в останній період – з 2010 по 2015 роки – спостерігається тенденція до зростання більш, ніж у 1,5 рази абсолютних розмірів доходів та видатків всіх видів бюджетів. Що ж до частки перерозподілу ВВП через доходи зведеного бюджету, то в динаміці даного показника особливих змін не спостерігається, адже якщо у 2010р. через доходи зведеного бюджету перерозподілялось 28,1% ВВП, то у 2011р. – 29,5%, у 2012 – 30,5%, у 2013 – 29,0%, а у 2014р – 29,1% у 2015 – майже 30%. Для порівняння з іншими країнами, можна навести такі узагальнюючі дані: в країнах – членах ЄС через доходи бюджету перерозподіляється від 32% до 62% ВВП, при цьому вважається, що тенденція зростання перерозподілу ВВП через збільшення частки у доходах спостерігатиметься і надалі [2]. Не можна також не враховувати, що провідні країни Європи досягли взаємного порозуміння щодо спільного об'єднання ресурсних джерел з метою ефективного фінансового забезпечення важливих для економіки галузей в контексті із поступальним розвитком інвестиційно-інноваційних процесів [3].

І, взагалі, у світовій практиці показник частки ВВП, що перерозподіляється через доходи бюджету, розглядається як головний оцінювальний критерій бюджетної політики щодо формування та подальшого розвитку моделі фінансових відносин. Водночас, в Україні через концептуальну невизначеність на майбутні періоди основних пропорцій розподільчих процесів і, зокрема, в аспекті рівня централізації бюджетних ресурсів щодо забезпечення виконання державою відповідних функцій, показник частки перерозподілу ВВП через доходи зведеного бюджету, (як і через доходи державного бюджету) не конкретизувався в останні роки цифровими вимірами та не відображався відповідно до вимог в жодному із проектів постанов про основні напрями бюджетної політики,

що розроблялися Міністерством фінансів на 2014, 2015, 2016 та на 2017р.р. Це означає, що, на відміну від багатьох європейських країн, які за аналогічний період змогли створити ефективне макроекономічне середовище на тлі побудови кожною своєю моделі розвитку, Україна досі не має стратегії формування власної моделі фінансових відносин та борсається у вирі політичних інтриг – вона має лише економічні потрясіння, що не дозволяють чітко спрогнозувати можливість навіть незначного – на рівні 1,5-2,0% – зростання ВВП у 2017 році.

Отже, формування фінансової моделі держави є важливою складовою державної політики щодо вирішення нагальних проблем, пов'язаних із формуванням новою політичною елітою України системи цивілізованих фінансових відносин для створення сильної європейської країни із розвиненою на базі новітніх технологій та звільненої від корупції і тіньових схем ринковою економікою, досконалою соціальною сферою з високим рівнем соціальних стандартів, здоровою і успішною українською спільнотою. Все це потребує зростаючих обсягів державних витрат і комплексного підходу, побудованого на обґрунтуванні всіх необхідних аспектів взаємозв'язку бюджетних видатків і пов'язаних з ними доходів, а також, інших складових бюджету, що так чи інакше перетинаються з витратами та впливають на якісні характеристики їх формування та запровадження моніторингових досліджень щодо удосконалення прогностичних розрахунків доходної частини бюджету, ставлячи при цьому акцент на податковій складовій як базису наповнення бюджетів та основи ефективного економічного розвитку країни.

З урахуванням цих особливостей та враховуючи нагальну необхідність, на зразок інших країн, вибудови моделі фінансових відносин з визначенням напрямів та необхідних обсягів ресурсів щодо фінансового забезпечення ефективного функціонування сфери державних фінансів, необхідно детально обґрунтовувати всі складові бюджету вже на перших стадіях фінансового планування і прогнозування, починаючи з розробки положень бюджетної політики на довгострокову перспективу, з подальшою їх конкретизацією на кожний із середньострокових та поточних періодів.

Список літератури

1. Бюджетний кодекс України: від 08.07.2010 р. № 2456-VI (зі змінами та доповненнями) // Відомості Верховної Ради. – 2010. – № 50-51. – ст. 572. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Бюджетна система : підручник / за ред. С.І. Юрія, В.Г. Дем'янишина, О.П. Кириленко. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 624 с.
3. Фрич А.О. Особливості бюджетної політики в умовах інтеграційних перетворень / А.О. Фрич, У.Т. Кіндратяк // Науковий вісник Херсонського державного університету. – випуск 10.– ч. 2. – 2015. – С.154-158.